

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci

Václav Holas:

„...Nun regnet es brochüren.“

Strategie propagandy Rakouského císařství za války 1809

FFUK Praha 2012, 82 stran+ bibliografie + přílohy

- **Cíl práce:**

Jako ústřední cíl si bakalářská práce V. Holase vytyčila pochopit mechanismy ovlivňování veřejného mínění rakouskou státní propagandou v období IV. koaliční války s napoleonskou Francií, a to zejména v podobě, jež se projevila v Čechách.

Protože většinu připomínek a otázek jsme si s autorem vyjasnili již v průběhu vzniku a dokončování práce, omezím se nyní již asi jen na to nejobecnější:

- **Po stránce obsahové:**

Autor se pustil do tématu, jemuž česká historiografie věnovala – na rozdíl od historiografie rakouské, resp. obecně německojazyčné, pouze okrajovou pozornost (F. Kutnar, M. Hroch), většinou v souvislosti s otázkou zeměbrany (F. Roubík, J. Kollmann). Přitom fenomén propagandy právě z období (pro Rakousko neúspěšné) kampaně z roku 1809 je zcela unikátní, neboť právě zde se začíná vědomě počítat s potenciálem veřejného mínění a s možnostmi jeho ovlivňování; současně vysvítají nové prvky „rakouské“ státní ideologie (napojení na německý svět, ale i zakomponování elementů z národních dějin, v tomto případě českých), jak autor velice dobře ukazuje v úvodních kapitolách, zpracovaných převážně na základě sekundární literatury. Novátorská je však již snaha zasadit tento jev do konceptu současných teorií propagandy, byť se převážně zabývají obdobím 20. století, a to s vědomím těchto limitů. Hlavní přínos práce tkví v přiblížení specifik českého prostředí, především role gubernia a jeho (ne)autonomie vůči centrálním úřadům a cílené zapojení tehdy populárních českých vlastenců/obrozenců do propagandistické činnosti rakouského státu a otázka „dobrovolnosti“ této jejich „spolupráce“. Je ale škoda, že se autor nepokusil více využít archivní prameny, s nimiž měl sám možnost se seznámit, a mechanismy „spolupráce“ českých vlastenců dokumentovat detailněji a na více konkrétních příkladech. Snaží se vymezit různá média, která byla k propagandě využita (písně, letáky, divadlo, ale i obrazy) a i když prohlašuje, že těžištěm jeho práce není textový rozbor, přesto se pouští přinejmenším do analýzy několika vybraných tiskovin, které považuje za reprezentativní a v nichž vytyčuje a identifikuje úhelné kameny propagandistické argumentace a persvasivních strategií včetně mimotextových prvků, jaké představují (předstíraná) anonymita autora, hypertrofování marginálních úspěchů, zamlčování a klamání, přímé ne-pojmenování „nepřítele“, ale i samotná proměňující se dynamika propagandistické činnosti v průběhu válečné kampaně 1809 apod.). Možná zůstává otázkou, zda zájem o účast na zeměbraně skutečně vyvolala skutečně (i) zmíněná propaganda, jak tvrdí autor, nebo zda sehrály rozhodující roli jiné faktory – především motivace finanční (poměrně vysoké odměny), příslib stipendia (u studentů) či různé druhy úlev.

- **Po stránce formální:**

Práce je napsána přehledným, srozumitelným jazykem podle logického plánu; je škoda, že při závěrečné redakci unikly některé pravopisné a gramatické nedostatky (zejm. interpunkce,

hrubé chyby, vybočení z vazby,... - je vyznačeno v textu oponentského výtisku) a že autorovi „vypadly“ ze závěrečné bibliografie použité archivní prameny. (Pozn. k nejasné identitě Franze von Hager /v textu je titulován různě/: šlo o viceprezidenta dvorského policejního úřadu /*Polizeihofstelle*/, nikoli o „ministra“, tím byl v daném období – po Pergenu – Summerau a později von Sedlnitzky).

- **Shrnutí:**

Domnívám se v každém případě, že předložená studie Václava Holase splňuje všechny náležitosti bakalářské práce: autor dokázal samostatně a uváženě vytyčit cíle práce a za pomoci odpovídající a dostačující literatury i pramenného materiálu a metody pak zformulovat adekvátní závěry.

Práci doporučuji k obhajobě.

Vinary, 21. srpna 2012

Doc. Mgr. Daniela Tinková, PhD.
Ústav českých dějin FFUK
Seminář teorie a metodologie